WARIES MISDAADREEKS · Nº 009

Lege Koets

in het Westerkwartier

De zaak van de onvindbare erfgenaam

EEN NOTARISDOSSIER OM ZELF OP TE LOSSEN

T&H

TJADEN & HAZENBERG

NOTARISSEN · LEEK

Postbus 117 · 9350 AA Leek · T 0594 – 51 27 00 · mr. E.J. Tjaden · mr. W.A. Hazenberg

INTERNE MEMO · VERTROUWELIJK

Aan	de kandidaat-notaris
Van	mr. E.J. Tjaden
Datum	vrijdag 25 september 2026, 17.05 uur
Betreft	Nalatenschap Smeenge-Haijema – legaat koetsencollectie – termijn woensdag 30 september, 17.00 uur

Beste collega,

Op je bureau ligt het dossier waar ik de afgelopen weken slecht van heb geslapen. Ik geef het je met opzet nu, op vrijdagmiddag, en ik weet dat dat niet netjes is.

Op maandag 31 augustus is mevrouw Aleida Smeenge-Haijema overleden, 89 jaar, koetsenverzamelaarster op De Houtwal bij Zevenhuizen. Ik heb haar testament in 2024 zelf verleden. Haar collectie (veertien rijtuigen, drie sleeën en de tuigage) gaat naar haar kleinzoon Ruben Dijkhuis, *mits* hij zich binnen dertig dagen na haar overlijden persoonlijk bij ons meldt. Komt hij niet, dan valt alles aan haar zoon Harm. De termijn verstrijkt woensdag om vijf uur.

Ruben is sinds maandag 17 augustus spoorloos, twee weken vóór de dood van zijn grootmoeder. Er kwamen berichtjes uit ‘Noorwegen’ en er kwam een brief waarin hij afziet van de koetsen. Sinds afgelopen maandag weten we dat er iets ernstig mis is: zijn telefoon lag in de verborgen lade van de berline, de reiskoets die mevrouw Smeenge van 2016 tot 2021 aan het rijtuigmuseum op Nienoord had uitgeleend. De politie onderzoekt het nu als vrijheidsberoving. Vandaag kwam haar laatste brief binnen; die zit achter tab IV.

Ik zit er te dicht op. Ik heb met iedereen aan tafel gezeten, ik heb zelf die lade opengemaakt, en ik merk dat ik mensen ben gaan geloven op hun gezicht. Daarom vraag ik jou: lees alles, vergelijk alles, en vertrouw niemand op zijn woord. Ik ben dit weekend op Terschelling (bruiloft van mijn dochter) en slecht bereikbaar. Je advies moet uiterlijk **maandagochtend** bij mij liggen; als je eerder iets weet dat niet kan wachten, bel dan meteen brigadier Feenstra.

Inventaris van het dossier

Voorwerk

Memo van mr. Tjaden aan de kandidaat-notaris 3
Partijen en betrokkenen 7
Situatieschets 8

I Akten en uiterste wil

I.1 Uittreksel akte van overlijden 10
I.2 Uittreksel Centraal Testamentenregister 10
I.3 Testament 11
I.4 Toelichting van de erflaatster bij haar testament 14
I.5 Codicil 15
I.6 Memo juridische kwalificatie 16
I.7 Concept verklaring van erfrecht 17

II Boedel en taxaties

II.1 Proces-verbaal van boedelbeschrijving 19
II.2 Tijdschrijfnotitie F. Oosterhof 22
II.3 Begeleidende brief Veldkamp 24
II.4 Taxatierapport Veldkamp 25
II.5 Aankoopnota berline 27
II.6 Krantenknipsel 28
II.7 Bruikleendossier berline 29
II.8 Vrachtbrief Veldkamp 30
II.9 Taxatierapport Hofstede (second opinion) 31
II.10 Stalboek W. Jonker (uittreksel) 33

III Correspondentie

III.1 Brief erflaatster aan de notaris 35
III.2 Brief Hoeksema aan erflaatster 36
III.3 Oproeping Ruben Dijkhuis 37
III.4 Brief op naam van Ruben Dijkhuis 38
III.5 Brief H. Smeenge 39
III.6 Brief W. Jonker 40
III.7 Brief N. Bakker 41
III.8 Brief H. Smeenge met bijlagen 42
III.9 Brief I. Veldkamp 44
III.10 Brief D. Hoeksema 45

Partijen en betrokkenen

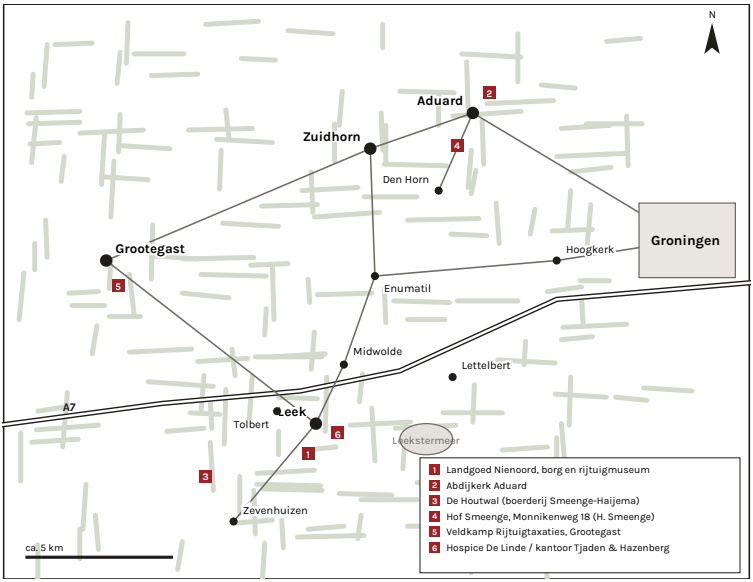
Opgesteld door F. Oosterhof voor intern gebruik. Leeftijden per 1 september 2026.

NAAM	LFT	HOEDANIGHEID
Aleida Smeenge-Haijema	89	erflaatster, koetsenverzamelaarster, De Houtwal 1, Zevenhuizen; overleden 31 augustus 2026 in Hospice De Linde, Leek
Ruben Dijkhuis	27	kleinzoon, zoon van wijlen Janna Dijkhuis-Smeenge; rijtuigrestaurateur bij Rijtuigmakerij Hiemstra in Drachten; woont in Groningen; legataris van de collectie (onder voorwaarde)
Harm Smeenge	64	zoon van de erflaatster, melkveehouder, Hof Smeenge, Monnikenweg 18, Aduard; erfgenaam en executeur; subsidiair legataris
Wessel Jonker	56	stalmeester en koetsier op De Houtwal sinds 2004, woont in het koetsiershuis; eigenaar van Jonker Aanspanningen
Ilse Veldkamp	49	beëdigd taxateur en rijtuigvervoerder, Veldkamp Rijtuigtaxaties & Transport, Grootegast
Nadia Bakker	28	vriendin van Ruben, verpleegkundige in Hospice De Linde, woont in Leek
Dirk Hoeksema	61	rijtuighandelaar, Kutschenhandel Hoeksema, Leer (Oost-Friesland)

KANTOOR, POLITIE EN DESKUNDIGEN

mr. Evert Jan Tjaden	notaris, Tjaden & Hazenberg, Leek
Femke Oosterhof	notarieel medewerker, Tjaden & Hazenberg
brigadier Anouk Feenstra	Districtsrecherche Westerkwartier
Jorrit Kuipers	wijkagent Leek
drs. Marleen Hofstede	taxateur, Taxatiebureau Hofstede, Assen (tweede taxatie)
Jan van Dellen	rijtuigrestaurator, opsteller toestandsrapporten 2016 en 2021
Sietse Hiemstra	eigenaar Rijtuigmakerij Hiemstra, Drachten, werkgever van Ruben
Lieke Dam	trouwfotograaf

Situatieschets

Westerkwartier en omgeving, schematisch en niet op schaal. Grijze streepjes: houtwallen en elzensingels van het coulisselandschap. De nummers verwijzen naar de legenda.

AFSTANDEN (ROUTE PER AUTO, AFGEROND)

VAN	NAAR	KM	MIN
De Houtwal	kantoor Tjaden & Hazenberg, Leek	5	8
De Houtwal	Aduard	20	25
Aduard	station Groningen	10	20
Grootegast	Aduard	18	22
Grootegast	De Houtwal	15	18
Leek	Leer (Oost-Friesland)	95	70

I

Akten en uiterste wil

I.1 Uittreksel akte van overlijden
I.2 Uittreksel Centraal Testamentenregister
I.3 Testament, 12 maart 2024
I.4 Toelichting van de erflaatster bij haar testament
I.5 Codicil, 2 juni 2026, met envelop
I.6 Memo juridische kwalificatie
I.7 Concept verklaring van erfrecht

I.3 **TESTAMENT** 12 maart 2024 · afschrift

Repertoriumnummer 2024/0312-04 · AT/EJT

TESTAMENT

Aleida Smeenge-Haijema

Heden, twaalf maart tweeduizend vierentwintig, verscheen voor mij, mr. Evert Jan Tjaden, notaris met plaats van vestiging Leek, gemeente Westerkwartier:

mevrouw **Aleida Smeenge-Haijema**, wonende te De Houtwal 1, Zevenhuizen (gemeente Westerkwartier), geboren te Grootegast op twaalf februari negentienhonderdzevenendertig, weduwe van de heer Hendrik Smeenge, zich legitimerende met haar paspoort.

De comparante verklaarde bij deze haar uiterste wil als volgt vast te leggen.

ARTIKEL 1

Herroeping

Ik herroep alle uiterste wilsbeschikkingen die ik vóór heden heb gemaakt.

ARTIKEL 2

Erfstelling

Ik benoem tot mijn enige erfgenamen, ieder voor de helft:

a. mijn zoon **Harm Smeenge**, geboren te Zevenhuizen op drie november negentienhonderdeenenzestig;

b. mijn kleinzoon **Ruben Dijkhuis**, geboren te Groningen op negen mei negentienhonderdnegenennegentig, zoon van mijn overleden dochter Janna Dijkhuis-Smeenge.

ARTIKEL 3

Legaat van de Collectie

3.1 Ik legateer aan mijn kleinzoon Ruben Dijkhuis voornoemd mijn verzameling rijtuigen, sleeën en tuigage met alle toebehoren, zoals die zich op de dag van mijn overlijden in het koetshuis op De Houtwal bevindt of elders in bruikleen is gegeven, hierna te noemen: *de Collectie*.

I.4 TOELICHTING VAN DE ERFLAATSTER BIJ HAAR TESTAMENT

ontvangen 12 maart 2024

Handgeschreven brief, door mevrouw Smeenge-Haijema na het verlijden van het testament aan de notaris overhandigd, ‘voor als iemand later vraagt waarom’. Origineel in de kluis.

Beste meneer Tjaden,

U vroeg vanmorgen waarom ik het zo ingewikkeld wil. Hier is het.

Ruben is de enige die echt van de koetsen houdt. Maar hij is boos op mij en ik op hem, al twee jaar. Als ik ze hem gewoon geef, laat hij ze ophalen door een vervoerder en zie ik hem nooit meer, ook niet als ik dood ben. Dat klinkt raar, maar zo voel ik het.

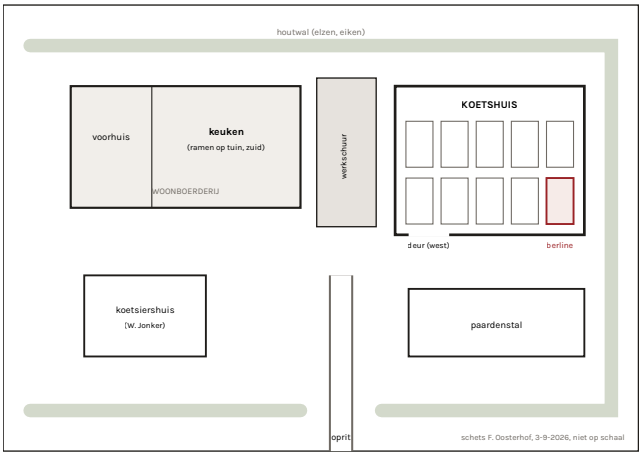
Daarom moet hij zelf komen. Niet een brief, niet een advocaat, niet een telefoontje. Hij moet door uw deur naar binnen lopen en zeggen: ik wil ze. Dan weet ik dat hij thuisgekomen is.

Harm zal ze verkopen. Dat neem ik hem niet kwalijk, hij heeft het zwaar met de boerderij. Maar ze moeten bij elkaar blijven.

Met vriendelijke groet,
Aleida Smeenge-Haijema

Zie art. 3.2: ‘persoonlijk’ is met opzet zo opgeschreven. — Tj.

BIJLAGE 2 · SCHETS VAN HET ERF

De keuken ligt aan de zuidkant van de woonboerderij; tussen keuken en koetshuis staat de werkschuur. Vanuit de keuken is de deur van het koetshuis niet te zien.

II.2 TIJDSCHRIJFNOTITIE F. OOSTERHOF

3 september 2026

Dossier	2026/0831 Smeenge-Haijema	**Medewerker**	F. Oosterhof
Activiteit	boedelbeschrijving ter plaatse	**Declarabel**	09.40–13.05 incl. reistijd

09.40 Vertrek kantoor. 09.50 Aankomst De Houtwal. Dhr. Jonker wacht op het erf met de sleutels. Dhr. Smeenge komt om 09.58, loopt met kruk (knie). Mevr. Veldkamp om 10.02, eigen auto, bus met aanhanger niet bij zich.

10.00–10.25 Woonboerderij met dhr. Smeenge. Hij wil de naaidoos van zijn moeder niet laten doorzoeken (‘daar zitten haar brieven in, dat doe ik zelf wel’). Genoteerd in het PV.

10.25–10.55 Koetshuis. Mevr. Veldkamp werkt de lijst af, snel en zakelijk; fotografeert alles. Dhr. Jonker loopt mee, zegt weinig. Bij de vis-à-vis zegt hij: ‘Die heeft Ruben uit elkaar gehaald, dat maakt hij nu nooit meer af.’ Ik vraag wat hij bedoelt. ‘Die jongen komt niet, let maar op. Die zit in Noorwegen.’ Dat heeft hij van mevr. Bakker gehoord, zegt hij.

10.55 Dhr. Smeenge wil koffie; zijn knie speelt op. Wij (dhr. Smeenge, dhr. Jonker, ondergetekende) naar de keuken. Mevr. Veldkamp vraagt of ze ‘even rustig’ de berline mag opmeten en fotograferen, ‘dan zijn we sneller klaar’.

II.6 **KRANTENKNIPSEL** De Kwartierbode, zaterdag 19 maart 2016

De Kwartierbode · Regio · za 19 maart 2016

Zevenhuister reiskoets verhuist naar Nienoord

ZEVENHUIZEN – Bijna tweehonderd jaar oud is ze, en ze is zelden verder gekomen dan het koetshuis. Daar komt verandering in. De berline van Aleida Smeenge-Haijema (79) staat sinds maandag in het rijtuigmuseum op Landgoed Nienoord in Leek, voor ten minste vijf jaar.

Een berline is een reiskoets: zwaar, gesloten, gemaakt voor lange tochten over slechte wegen. ‘Deze komt uit de streek, van rond 1824,’ vertelt Smeenge in haar koetshuis, waar nog zestien rijtuigen en sleeën staan. ‘Ik kocht haar in 1988 op een veiling in Oldenburg. Ze stond toen vol wormgaten. Nu is ze klaar om gezien te worden.’

Het museum op het landgoed toont al sinds 1958 rijtuigen en sleeën in de borg. Dat haar koets daar komt te staan, vindt Smeenge ‘een eer’.

Wie goed kijkt, ziet op het portier een wapen met drie elzenbladeren. Wie niet goed kijkt, mist het mooiste: onder de achterbank zit een verborgen lade, voor geld en papieren onderweg. ‘Hoe die opengaat, vertel ik niet,’ lacht Smeenge. ‘Dat weten alleen mijn kleinzoon en mijn stalmeester.’

Die kleinzoon, Ruben (16), noemde de berline vroeger ‘de lege koets’. ‘Hij kroop erin en wachtte tot er iemand instapte. Er kwam nooit iemand. Nu komen er duizenden.’

Uit de map ‘Berline’. — F.O.